

Tarja Pyykkö
Ei lopu koskaan

Ei lopu koskaan

Tarja Pyykkö

Ei lopu koskaan

© 2013 Tarja Pyykkö
Päällys ja taitto: Books on Demand
Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi
Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa
ISBN: 978-952-498-662-5

Sisällysluettelo

I. NAISIA, JOSKUS MIES	7
II. MIES, JOKA SEKOITTAÄ PAKAN	67
II. NAISTEN VAHVUUS	87
IV. MIES MAHTUU MUKAAN	107
V. VOIKO TÄLLÄISTÄKIN TAPAHTUA?	137
VI. ELÄMÄN VAHVA VIMMA	297

I. NAISIA, JOSKUS MIES

NAISISTA

Kaikki alkoi siitä, kun Jane istahti parvekkeelle, otti taskustaan punaisen Marlboron, sytytti sen, veti henkoset ja kysyi kesästä.

Koska Pinja ei kestänyt arjen yksitoikkoista toistoa, hänelle oli ominaista asioitten kuvaaminen kauniina, valloittavina ja ihmeellisinä. Ikääntyminen ja lisääntyvät vaivat olivat hänelle suuri uhka, jota vastaan hän taisteli ja jolta hän ummisti silmänsä.

«Nousin aamulla klo 4 ja juoksin 10 km», hän kertoi puhelimesta Janelle, joka oli juuri palannut töistä ja kuunteli ihmeissään ystävänsä uutta hullutusta.

Mitä enemmän Pinja huomasi väsyvänsä, sitä enemmän hän koetti karkottaa oiretta liikkumiseen ja tekemiseen.

Jane ja Pinja etsivät tulevaa matkaansa varten varusteita ja tapaavat Katin, Pinjan tutun.

«Anttila on keidas ja kiva kevennys kotimatalla», toteaa Kati. Pinja oli iloinen, kun lopultakin hänelle merkittävät ystävät tapasivat toisensa.

Kati, äitinsä ja isänsä ainoa lapsi, on terävän älykäs, humoristinen, lempeällä tavalla suloinen viisikymppinen nainen. Rakastettu, hyvin huomioitu, lahjakas ja kovin herkkä. Nainen, joka löysi junamatkalla kotikaupunkiin elämänsä miehen. Kati koulutti nuoria lahjakkaita ihmisiä opettajan ammattiin.

Joskus on niitä päiviä, jotka ovat jotain erityistä merkitykseltään. Samana päivänä Pinja saa esitellä toisenkin hänelle tärkeän henkilön Janelle, parhaalle ystävälleen, kun Pinja hakee reseptiään terveyskeskuksesta. Polin vastaava hoitaja, Pinjan tuttu Krista tulee rapuissa vastaan. Jane tervehtii Pinjan tuttavaa ja tuntee olonsa kotoisaksi, kuin jo tutussa matkan taipaleessa. Krista oli huolestuneen näköinen ja kysyttyessä kertoi syynkin.

Hänen esimiehensä, johtava hoitaja Asi Sikanen oli käynyt entistä hankalammaksi ja osoitti kaikin tavoin, etteivät naiset osaa mitään, naisista ei ole mihinkään, ja Kristan työpanoksen voi ohittaa kuin jätteen, eikä tuloksia kannata noteerata lumppukasaa enemmäksi. Tuntui tuskalta ja näytti pahalta. Päätettiin palata asiaan.

Krista on isän tyttö, äidin silmäterä, nyt jo viisikymmentä täyttänyt ja nuorena leskeytynyt nainen. Hän on äärimmäisyyksien ihminen: ehdoton, varma ja näyttävä. Nuorena hän haki rajojaan, oli uhmakas. 16-vuotiaana kesätöissä huoltoasemalla ollessaan hän tapasi tulevan miehensä, joka esitteli itsensä kertomalla olevansa kaupungin tavoitelluin poikamies. Kristan polvet notkahtivat ja se oli menoa. Ja menoa se oli myös silloin, kun Tapsa menehtyi veneonnettomuudessa ja Krista jatkoi matkaa kahden lapsen kanssa ja vajosi synkkään kohtaan kaikessa. Hän päästi lähelleen parikymmentä vuotta myöhemmin miehen, joka oli palavasti häneen rakastunut ja alkoi kulkea kohti uutta tulevaisuuttaan, joka osoittautui aika erikoiseksi.

Pinja toimi Kristan ja Katin opettajana ammattiin opiskelun aikana. Sinä aikana syntyi heidän välilleen tuttuus, ystävyys.

Hikinauha pikimustan tukan kiinnittäjänä, ylväs ryhti kropassa, tehokas askel aikomusten tahdittajana Krista saapuu Pinjan ohjaukseen koululle. Hän oli ollut laskettelemassa Tapsan, miehensä kanssa. Hän tiesi mitä tahtoi, oli varma ja halukas yrittämään. Selkeä opiskelija, joka heitti oman haasteensa opettajan aikomuksiin neuvoa ja opastaa.

Pinja ohjasi Kristan opinnäytetyötä ja joutui sen myötä kyselemään opiskelijan perusteluita työn eri vaiheisiin ja samalla opastamaan työn suuntaa ammatilliseksi.

– Ei sitä arvioitu edes vessapaperiksi sopivaksi, Pinja sai kuulla jatkossa.

Tiukka paikka Pinjalle, jonka oma sosiologian laudaturtyö oli hylätty ja jolla oli suuria vaikeuksia saada PD-työ arvioitavaksi avioeron aikoina. Ei sitä arvaa, mitä vastaan tulee. Toisaalta tilanne kasvatti Pinjaa tajuamaan

elämässä suhteellisuutta ja oppimaan hieman huumoria ja sen kevennyksiä kovasti totisessa tavassaan toimia.

Elämä oli menossa kohti vääjäämätöntä loppua. Oli syytä ”vaihtaa välillä levyä”, jos meinasi niin tehdä, Pinja mietti tilannettaan.

Toukokuu vaihtui kesäkuuksi, linnut olivat saapuneet, lehtipuitten silmut olivat auenneet ja maa tuoksui. Pinja sai silloin heittää hei-heit koko Kristan perheelle, joka lähti etsimään uuden aikakauden alkua kaukaa Jäämereltä, Lofoottien satusaarelta. Krista oli saanut terveydenhuollon töitä vuonon varrelta, Tapsalle lähdettiin etsimään jotain lehtimiehen maailmaan mah-
tuvaa, kotia kaikille, koulua lapsille.

Metsäkurjenpolvi ja puna-ailakki olivat täydessä kukassa ja timotei heilimöi, kun Pinja huomasi lehdestä pikku-uutisen, jossa kerrottiin Tapsan menehtymisestä purjeveneen kaaduttua jäämerellä. Alkoi Pinjan loputtomalta tuntunut polkeminen pyörällä vellovan pahanolon poistamiseksi. Jane peesasi, tuki ja ymmärsi.

Hän oli ollut talven taittuessa Malagassa hoitamassa syöpään menehtyvää siskoaan, Tuulia, ja kerännyt voimansa viesteistä, joita Suomesta sai. Nyt oli hänen vuoronsa tukea Pinjaa, joka oli järkyttynyt Kristan perheen onnettomuudesta. Tuuli, Janen sisko, asui perheineen aurinkorannikolla, jossa hänen espanjalaisella miehellään oli liiketoimintaa.

Jane oli kuusikymppinen perusperheensä kuopus, hauska, kaikkien rakastama humanisti, jonka suurinta huvia oli toisten jeesaaminen. Valloittavuus hänessä teki sen, että hänellä oli ystäviä vastasyntyneestä satavuotiaisiin. Hänellä ei ollut koskaan tylsää, ja hänen kanssaan oli takuuvarmasti mukavaa siinä kohdassa elämää, missä milloinkin mentiin. Nuorena, juuri sairaanhoitajan ammattiin valmistuneena hänellä oli kiihkeä romanssi lappilaisen terveyskeskuksen naimisissa olevan ylilääkärin, yli 30 vuotta itseään vanhemman miehen kanssa. Mies leskeytyi ja avioitui, mutta eri naisen kanssa. Jane otti vauhtia ja matkallaan muisti kaiken koetun, josta rakensi jatkoonsa hyvän perustan.

Krista palasi Pohjois-Norjasta kotikaupunkiin ja alkoi Katin kanssa

kulkea jokirantoja, vaaramaisemia ja metsäpolkuja pitkin. Puhuminen, puhuminen ja puhuminen tai matkan taittäminen hiljaisuudessa oli luomuterapiaa, itsessään korjaavaa ja kantavaa.

PINJAN TIELLÄ JANE MUKANA

Pinja oli lähellä eläkeikää oleva särmikäs, yritteliäs, eksyksissä oleva ja toisia tarvitseva, ihmisiä karttava ja erakoituva nainen. Hän oli viisilapsisen perheen toiseksi vanhin, siskonsa rakastama, äitinsä ahmima ja isänsä hylkäämä herkkä, arka, paikkaansa ja hyväksymistä hakeva nainen. Hän näki asiat joko ihanina, valloittavina ja hauskoina tai tylsinä, mustina ja mahdottomina. Pinja pakeni tylsyyttä tekemiseen, jota oli paljon, ja aina välillä hän näytti liikkuvan kuin hallitsematon tornado tilanteesta toiseen. Avioliitto aran, muovailtavan ja rahaa yli kaiken arvostavan miehen kanssa kesti 35 vuotta, minkä jälkeen miehet olivat Pinjan suurinta huvia ja vähiten huomioonotettavia.

Sinä päivänä kun avioero astui voimaan, hänen ex-miehensä, Perttu, meni pelaamaan lentopalloa, kun pelin väliajalla pidettiin lettukestit. Paistetut letut olivat hänen suurinta huviaan.

Pinja tunsu itsensä hylätyksi. Haluamansa avioeron syyksi mies sanoi omaisuuden. Tosin hän mainitsi rakastavansa Pinjaa, mutta ottavansa kaiken omaisuuden itselleen. Pinja ei uskonut miehen ajavan asioita avioeroon, mutta siinä hän erehtyi.

Viikonloppuna, joka oli avioeron voimaantulon jälkeen, kokoontui tuttu seurapiiri Pertun ja Pinjan uudelle hirsitalolle kohottamaan maljaa yhden seurapiiriläisen jäätyä eläkkeelle ja saatua neuvoksen arvonimen. Pinja ei ollut kutsuttujen joukossa.

Avioeron voimaantulopäivää seuraavana maanantaina Pinja sai yliopistolta kirjeen, jossa kerrottiin hänen opinnäytetyönsä vaativan äidinkielen tarkastajalla käymistä ennen kuin sitä voitaisiin harkita hyväksytyksi. Hän

oli avioeroprosessin edetessä koettanut pitää itseään koossa opiskelemalla ja tekemällä selvitystä omasta työstään. Kirjoittaminen oli hänen vahva osaamisensa alue, mutta siitäkin tuli nyt jotain muuta.

Pinja oli avoin ja ulospäin suuntautunut. Hän liioitteli sujuvasti puhuessaan värikkäästi.

– Haluaisin niin uskoa sinua ja kaikkea kertomaasi, mutta kun valehtelet niin paljon, totesi Jane kaverilleen. Pinjan jutut olivat höystettyjä hänen runsaalla mielikuvituksellaan. Joskus hän alkoi itsekkin uskoa tarinoihinsa, kun oli kertonut niistä monta erilaista versiota sen mukaan, kuka oli kuulijana ja millainen oli oma vire kerronnan aikana.

Hän ei koskaan oikein oppinut tuntemaan aviomiästään, paitsi tämän outoa mustaa huumoria, omituista yksin työskentelyn halua pienellä koulutuksella sekä mieletöntä mustasukkaisuutta. Hän pelkäsi aviomiehen saavan liian suuren otteen hänestä ja omien voimiensa loppuvan samalla.

Avioeron alkumatkalla lähtivät Jane ja Pinja interrailille Eurooppaan. Johan tuli muuta katsottavaa, vähän etäisyyttä elämään. Caprilla Pinja istahti Axel Munthen huvilan edessä olevalle rinteentöyrälle, katsoi kauas meren ulapalle ja mietti elämäänsä. Kun mikään ei riitä, niin mikään ei riitä. Mikään oma osaaminen, oppiminen ja yrittäminen ei riittänyt ex-aviomiehelle, kuin ei myöskään itselle.

– Menetän mainiot mökkijärvimaisemat, mutta merta riittää minullekin, Pinja ajatteli mietteissään.

Pinja hakeutui koulutukseen toimittuaan epäpätevänä opettajana, koska hän halusi jatkaa opettajan omalta tuntuvaan työmatkaa.

Lapin yliopisto oli riittävän kaukana kaikesta kotikaupungin ja kodin kaaoksesta.

Takki oli tyhjä. Pinja oli lähtenyt, uskaltanut, eikä tiennyt, mihin tämä tie vie.

Lehtipuut olivat kellastuneet ja kirpeä pohjoistuuli ennakoi tulevaa talvea, kun hän kiirehti etelän kotijunaan. Keltainen ja punainen lehti puissa häikäisi silmiä, tuuli oli lempeä lounatuuli. Mieli oli keveä koulun tunnuttua ikiomalta, kun hän huomasi Janen matkalla samaan suuntaan. Janen vihreänsiniset silmät viestivät ilosta. Hänen hymyillessään hampaitten helmenvalkoisuus häikäisi. Se hetki kertoi ikiaikaisten matkatovereitten tavanneen samalla matkalla, joka oli enemmän kuin samassa yliopistossa opiskelu, samaan suuntaan kiirehtiminen.

Meni muutama vuosi, ja Pinja ja Jane lähtivät katsomaan Isoa Omenaa. Samalla reissulla he ajoivat Amtrakilla mantereen poikki ja saapuivat Los Angelesiin, jossa Janen ystävä, Siru Sveitsin vuosilta, oli töissä. Jane oli työskennellyt opiskeluvuosiensa kesät sveitsiläisessä sairaalassa. Siru nautti työstään UCLAssa. Käynnistä seurasi tulevien vuosien vankka ystävyys. Jokaisella Suomen käynnillä naiset pitivät yhteyttä joskus tavatenkin.

Lämmin sää kertoi kesän tulleen tuulineen, vehreysineen, laineen liplatuksineen. Jane ja Pinja lähtivät autolla Eurooppaan ja kävivät samalla Sveitsissä tapaamassa Neaa, joka oli hänkin Janen Sveitsin aikainen ystävä. Nea työskenteli amerikkalaisessa yksityisessä sairaalassa Zürichissä.

Näine kokemuksineen ja tuttavuuksineen naiset olivat niittautuneet yhteen, ja olivat valmiina vastustamaan surmansyöksyjä ja muita vaanivia vaikeuksia. Yhdessä mietittiin, miten voisi vaikuttaa Asi Sikaseen, Kristan esimieheen. Katin miesystävällä Timpalla oli näyttävä asekoelma kotikartanossaan lukkokaapin takana. Miten se oikein olisikaan, jos naisissa saavuttaisiin iltamyöhällä johtavan hoitajan työhuoneen ovelle iltana, jolloin hän tekisi ylitöitä, ja kuultuaan ääniä käytävästä hän näkisi ovenraossa sahatun haulikon ja tarkemmin asiaa katsottuaan .44 magnum tuijottaisi häntä kohti ihan tosissaan.

Asiaa tarkemmin arvioitaessa muistettiin Tommy Hellstenin kommentti oman elämän tärkeänä pitämisestä ja tarvittaessa vaikka työpaikan jättämisestä, ennen kuin työ tuhoaisi tekijänsä. Krista oli valmis valitsemaan.

Aika elämässä oli syytä käyttää hyvin, Pinja mietti. Koskaan ei tiedä sen pituutta.

KRISTAN VALINTAA

Lehtipuitten silmut olivat auenneet ja ruoho tuoksui uutta kesää, kun Krista täytti 50 vuotta kesän alussa. Syntymäpäiväänsä hän juhlisti kihlautumalla häneen rakastuneen miehen kanssa ja kertoi olevansa maailman onnellisin nainen. Juhlapaikka oli veden äärellä oleva ihastuttava mökkimiljöö, jonka pihalla pidettiin ruokakutsut viineineen ja tansseineen. Kaikki perheen rakkaat olivat läsnä ja tunnelma sen mukainen.

Krista jatkoi elämäänsä kuten jo muutaman kuukauden ajan; hän ajoi usein viikonlopuksi merenrantakaupunkiin tapaamaan miesystäväänsä. Naimisiin oltiin menossa ja tulevaisuus valonvalkoinen. Kovin puhelias, tarmokas ja aikaansaava mies alkoi kevättalven aikaan muuttua hiljaiseksi, ja yllättäen vajaa vuosi kosinnastaan purki kihlauksen. Krista putosi pahasti. Kati oli kaverina alkutilanteessa, ja kaikki neljä olivat kohta koossa ja kantamassa pudotettua. Myöhemmin tapaus kulki nimellä miehen mielenhäiriö. Krista nousi jaloilleen, ja hänestä tuli entistäkin vahvempi ja osaavampi.

Krista löysi lepopaikakseen toscanalaisen kylän, josta hän vuokrasi talon viikoksi kesäisin, syksyisin ja talvisin. Syksyllä oliivien poimiminen oli yksi viikon kohokohta. Talossa saattoi levätä, altaalla uida, vuokra-autolla ajella lähikyliin, hankkia ruokatarvikkeita ja valmistaa illallista. Krista oli taitava ruoanlaittaja ja osasi laatia isollekin porukalle maittavan aterian.

PELOISTA POIS

Pinja pelkäsi kaikkea uutta ja outoa ja kovin vähän hän luotti selviytymiseensä ja osaamiseensa. Työssään hänellä oli mahdollisuus ulkomaanvaihtoon, josta hän kehitti itselleen selviämistrategian. Kielitaito oli lähes

tyydyttävää tasoa, huonon suuntavaiston vuoksi hänellä oli naapurikaupungissakin vaikeuksia löytää perille, ahtaan paikan kammoisena hän saattoi joutua milloin vain paniikkiin lentokoneessa, opetustilanteessa, missä vain, ja siitä huolimatta tai juuri sen takia hän laittautui matkaan.

Hän oli kaksi kertaa Englannissa, kerran Italiassa, Kreikassa ja Espanjassa, ja Norjassa viikon tai kaksi vaihdossa, mistä selvisi joten kuten. Pelot jäivät ja elivät omaa elämäänsä odottaen vuoroaan, mutta Pinja oli oppinut menemään niitä kohti, tajunnut ettei pelkoon kuole, sen ei tarvitse lamaannuttaa elämän sykettä ja että elämää on sen ehdoilla, sen varjossa.

– Postilaatikkoon muuttoilmoitus ja autolla hoitamaan muuttoa, mietti Pinja ääneen huomatakseen, että avain oli mennyt postilaatikkoon ja muuttoilmoitus oli kädessä. Muutto Tukholmaan oli edessä. Avain oli avaimenperässä, jonka Pinja oli ostanut toisella Englannin opettajavaihtomatkalla tilanteessa, jossa vieraskieliset opetukset, ohjaukset ja tapaamiset olivat takanapäin ja kotimatka edessä. Matkallaan yliopistolta majataloon Pinja huomasi viehättävän pikkuliikkeen, josta hän löysi tinaisen avaimenperän, jossa oli kuviona sininen koti.

Puhelimella Pinja selvitti reitin postin jakelukeskukseen, josta hän sai mennä tuntomerkkejä vastaan hakemaan avaimen ja sen kotiperän. Avain oli tässä perässä aina matkoilla varmassa paikassa päästämässä omaan kotiin, kun sen aika taas oli. Avaimenperän päässä oleva reikä rikkoutui kovassa kulutuksessa, jolloin miesystävä juotti sen kuntoon työpajassaan. Suhde loppui, avain oli Pinjan mukana ja rikkoutui taas, jolloin Pinja löysi kotikaupungistaan taidetakomon, jossa osattiin hitsata reikä umpeen, minkä jälkeen avain keikkui siinä kiinni. Pinjalla oli oma koti ja oma avain kiintopisteenä elämässään, jossa pelot saattoivat vaania ja epävarmuus yllättää nurkan takaa hetkenä minä hyvänsä. Pinjan elämänfilosofiaksi alkoi vankistua kuitenkin ajatus, ettei ole mitään pelättävää, kaikesta selviää aina jotenkin ja elämä kantaa. Lopussa kaikki tuhoutuu. Ja siinäkin ei ole mitään pelättävää. Kaaos lopussa on elämänlaki, helpotus ja ikuinen unohdus. Tämä ajatus oli lohduttava, tuli arjen ohjeeksi ja läheiseksi ystäväksi.

YHTEISTÄ AIKAA

Aikoja myöhemmin, kun kurjet muuttivat etelään, saapuivat naiset samaan kaupunkiin, lastautuivat samaan autoon ja lähtivät kohti keskisuomalaista kesäpaikkaa, Kristan lapsuuden maisemaa. Menomatka oli yhtä tarinaa, naurua ja vakavasti otettavaa puhetta. Perillä mökkitiellä varisseet lehdet olivat vallanneet tien ja olivat asettaa esteen perille pääsyyn; auton pyörät sutivat tyhjää ylämäessä kuin monet naisten elämän tapahtumat. Vauhtia ottaen, lujasti onnistumiseen uskoen päästiin perille sinihämärään, sumui- seen, pimenevään syyskuun iltaan.

Lauantaina aamu-usvan noustua käytiin uimassa, ja kahvilta lähdettiin kylätielle moikkaamaan Kristan lähisukulaista isolla maatilalla omenapuiden varjossa. Kylätieltä poikettiin sienimetsään. Perillä mökillä syötiin keittoa ja nautittiin yhdessäolosta kaiken aikaa. Jossain vaiheessa alkoi rantasaunan lämmitys. Joku oli aina puuliiterissä puunkantotelineen kanssa. Mökin takka ja saunan kiuas tarvitsivat paljon evästä tuottaakseen ison syysilon viikonlopun viettäjiille. Saunasta käytiin uimassa useita kertoja. Kynttilä- lyhtyjen valossa alkoi valmistua Kristan suunnittelema päivällinen viinei- neen ja kivoine tarinoineen.

Ruokaa laittaessa ja viinipulloja avatessa sekä takkaan tulta viritellessä ker- rattiin menneiden aikojen oloja, luotsattiin tulevaan talveen ja uskottiin onneen.

– Muista tämä hetki, jos joskus olet minua muistelemassa, pyysi Kati.

Kati ja Pinja istuivat kuuntelemaan lauantain toivottuja takkatulen loi- mutessa. Radiossa soi Kuikan pelto, Tapiola Sinfonietta oli asialla. Pinja pyysi Katia laulamaan hautajaisissaan surumarssia arkun päädyssä ilman säestystä. Kumman toive toteutuu, siinä salaisuus, joka pitää elävänä, elä- mässä ja kiinni kaikessa. Joku raja se pitää elämällä ja sillä elämoimisellä olla, koska sellainen on kuolemallakin.

– Hyvä myö, totesi Kati, kun tehtiin syysretkeltä kotimatkaa.

Kirja kertoo neljän naisen ystävydestä, joka kantaa ja kestää kaiken.

Ei lopu koskaan on täynnä naisenergiaa: ystävät tukevat toisiaan, mutta ilman pakottavia paineita.

Ystävyys lisäksi naiset antavat voimaa toisilleen arjessa, sen vastoinkäymisissä ja myötätuulissa.

Elämä tuo mukanaan vaihtelevia tilanteita. Surraan ja iloitaan. Kukin kohtaa tahollaan ihmissuhdemylläköitä ja työn tuomia potkuja ja onnenkantamoisia.

Eletään täysillä samalla kun yksi heistä tietää vääjäämättä vastassaan olevan kohtalon.

Ystävyys ei lopu koskaan.